

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
Опалов О. А.
“ 31 ” серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«РИНОК ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ»

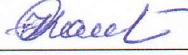
галузь знань 24 «Сфера обслуговування»
спеціальність 242 «Туризм і рекреація»
освітній ступінь перший (бакалаврський)
освітня програма «Туризм»
вид дисципліни обов'язкова
мова навчання українська

Житомир-2023

Розробник: Чернишова Т. М., к.б.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму

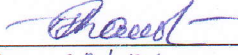
УХВАЛЕНО

Завідувач кафедри економіки,
підприємництва та туризму

Н.В. Валінкевич
протокол № 2 від "29" серпня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми "Туризм"

Н.В. Валінкевич
"29" серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Навчально-методичною комісією
факультету економіки та менеджменту
протокол № 1 від "30" серпня 2023 р.

голова НМК Прокопчук О. А.

1. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є сформувати у студентів теоретичні знання і практичні навички у сфері знань про туристичні ринки світу, регіону та країни, що передбачає ознайомлення з різноманітними туристичними формальностями для виїзду українців закордон та прийняття іноземців нашою державою, туристичної ситуації та політики окремих держав і регіонів світу, географією туристичних ринків світу та перспективами розвитку стратегічно важливого для нашої держави міжнародного туризму.

Цілі дисципліни студент повинен навчитися проводити сегментацію туристичного ринку за різними критеріями; оцінювати вплив туристичної галузі на економіку регіону та країни; проаналізувати розподіл і рух туристичних потоків у межах України та у світі; проводити розрахунок собівартості туристичного продукту; розробляти тури; аналізувати ринок туристичних послуг; опрацьовувати законодавчі і нормативні акти, статистичну інформацію, навчальну літературу періодичних видань.

2. Обсяг навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»	обов'язкова	
Модулів – 1	Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		5-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійна робота студента – 5	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		24 год.	6 год.
		Практичні	
		36 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		90 год.	136 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
Вид контролю:			
екзамен			

3. Передумови для вивчення дисципліни

Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

студент повинен **знати**:

основні поняття з туризмознавства, турсервісу, географії туризму; структуру персонального комп'ютера.

студент повинен **вміти**:

працювати з науковою-методичною літературою;
використовувати основні прийоми роботи на персональному комп'ютері;
працювати з програмами Microsoft Word та Power Point;
виконувати пошук даних у мережі Інтернет.

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

PH02	Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук
PH10	Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна)
PH18	Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях
PH26	Розробляти та формувати екологічний стиль мислення і екологічну культуру на основі краєзнавчого підходу.

5. Співвідношення результатів навчання дисципліни із компетентностями

Компетентності	Програмні результати навчання			
	PH02	PH10	PH18	PH26*
ЗК07	+	+		
ЗК12			+	+
СК04			+	
СК05		+		+
СК10			+	

ЗК07. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

СК04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

СК05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

6. Критерії оцінювання результатів навчання

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид заняття	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць, год.	Максимальна кількість балів
Лекції	0,2	24	4,8
Практичні заняття	1	36	36
Самостійна робота	0,08	90	7,2
Модульна контрольна робота*	12	1	12
	Разом:	-	60

*На модульні контрольні роботи передбачити кількість балів, яка складає не менше 20% від максимальної кількості балів, які студент може отримати під час поточного контролю за накопичувальною системою (60 балів).

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60% від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

Порогові рівні оцінок за результатами навчання

Шифр результату навчання	Вид заняття	Мінімальна кількість балів (репродуктивний рівень)**	Максимальна кількість балів (творчий рівень)
		36	60
PH02, PH26	Т 1-9; Пр 1, 2, 3, 6,7 СР (ЗМ1, ЗМ2)	16	20
PH10, PH18	Т 1-9; Пр 4-5, 7-9 СР (ЗМ1, ЗМ2)	12,8	28
PH02, PH10, PH18, PH26	МКР: Т 1-9; Пр 1-9 СР (ЗМ1, ЗМ2)	7,2	12
	Разом:	36	60

**Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається тим, що студент має певні знання, передбачені в робочій програмі навчальної дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/ розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних/ контрольних/ індивідуальних завдань, значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.

Максимальна кількість балів становить 60. Мінімальна кількість балів, набраних студентом, складає 60 % від максимальної кількості балів, отриманих під час вивчення дисципліни – 36 балів.

7. Засоби діагностики результатів навчання та форми поточного й підсумкового контролю

Підсумковий контроль результатів навчання та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційні завдання охоплюють програму навчальної дисципліни. Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності використання для вирішення практичних задач тощо. Екзаменаційні завдання мають теоретичне та практичне спрямування та передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці й дозволяють діагностувати рівень підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Студент не може бути допущений до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 36 балів. Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової перевірки успішності, дорівнює 60.

Мінімально можлива кількість балів, отриманих студентом у випадку складання екзамену, дорівнює 24. Максимальна можлива кількість балів, отриманих на екзамені – 40.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за відповіді на екзаменаційні питання, що округлені до цілого числа.

Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума балів, отриманих під час екзамену та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

8. Програма навчальної дисципліни Модуль 1 Ринок туристичних послуг

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ринку туристичних послуг

T1 Вступ до вивчення ринку туристичних послуг

T2 Сутність, структура та функції ринку туристичних послуг

T3 Історія формування ринку туристичних послуг

T4 Методичні засади дослідження ринку туристичних послуг

Змістовний модуль 2. Організація світового та національного ринку туристичних послуг

T5 Геопросторова організація туристичного процесу

T6 Характеристика туристичного бізнесу в Україні

T7 Характеристика міжнародного ринку туристичних послуг

T8 Моніторинг діяльності туристичних підприємств

T9 Організаційно-економічні умови діяльності туристичних підприємств як засіб реалізації зовнішньо- економічного курсу України

9. Теми лекцій

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Модуль 1 Ринок туристичних послуг				
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи ринку туристичних послуг				
1	T1	Вступ до вивчення ринку туристичних послуг	2	1
2	T2	Сутність, структура та функції ринку туристичних послуг	2	1
3	T3	Історія формування ринку туристичних послуг	2	0,5
4	T4	Методичні засади дослідження ринку туристичних послуг	4	0,5
Всього за ЗМ1			10	3
Змістовий модуль 2. Організація світового та національного ринків туристичних послуг				
5	T5	Геопросторова організація туристичного процесу	4	1
6	T6	Характеристика туристичного бізнесу в Україні	2	0,5
7	T7	Характеристика міжнародного ринку туристичних послуг	4	0,5
8	T8	Моніторинг діяльності туристичних підприємств	2	0,5
9	T9	Організаційно-економічні умови діяльності туристичних підприємств як засіб реалізації зовнішньо- економічного курсу України	2	0,5
Всього за ЗМ2			14	3
Разом:			24	6

9. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Модуль 1 Ринок туристичних послуг				
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи ринку туристичних послуг				
1	T1	Сутність, структура та функції ринку туристичних послуг.	4	1
2	T2	Історія формування ринку туристичних послуг	2	1
3	T3	Дослідження ринку туристичних послуг	6	1
Всього за ЗМ1			12	3

Змістовий модуль 2. Організація світового та національного ринків туристичних послуг				
4	T4	Характеристика туристичного бізнесу в Україні.	4	0,5
5	T5	Аналіз ринку туристичних послуг країн Європи	6	1
6	T6	Характеристика світового ринку туристичних послуг	4	1
7	T7	Напрями основних туристичних потоків за регіонами світу	4	1
8	T8	Умови та чинники функціонування національного ринку туристичних послуг	4	1
9	T9	Міжнародні, регіональні та національні показники розвитку сфери туризму	2	0,5
Всього за ЗМ1			24	5
Разом:			36	8

11. Самостійна робота

Тема	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Модуль 1 Ринок туристичних послуг			
Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні основи ринку туристичних послуг			
T1	Внутрішні чинники формування національного туристичного ринку.	5	9
T2	Зовнішні чинники формування національного туристичного ринку.	5	9
T3	Класифікація туристичних ринків в залежності від мети подорожі	6	9
	Класифікація туристичних ринків за державною ознакою.	5	9
	Типи національних туристичних ринків	5	10
	Структура світового ринку.	8	10
T4	Модель реалізації компонентного системно-структурного просторово-часового аналізу регіонального туристичного ринку.	6	10
Всього за ЗМ 1:		40	66
Змістовий модуль 2. Організація світового та національного ринків туристичних послуг			
T5	Сегментування туристичного ринку	10	9
	Територіальна структура туристичного ринку	5	8
	Ієрархічні рівні геопросторової організації туризму	5	8
T6	Механізм формування та функціонування місцевого туристичного ринку	10	9
T7	Міжнародні класифікаційні групи послуг	5	9
	Комплексний аналіз національного туристичного ринку.	5	9
T8	Державне регулювання туристичної сфери.	5	9
T9	Класифікація умов і чинників, їх вплив на формування попиту та послуги туризму.	5	9
Всього за ЗМ 2		50	70
Разом:		90	136

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Лекційні заняття і практичні заняття проводяться в аудиторіях, обладнаних мультимедійними засобами та дошками, що дозволяє використання презентацій.

13. Рекомендовані джерела інформації

а) законодавство

1. Національна туристична організація. URL: <https://www.ntoukraine.org/> (дата звернення 25.08.2023)
2. Про туризм: Закон України від 15 вересня 1995 №325/95 зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 25.08.2023)
3. Про порядок виїзду з України і в Україну громадян України: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text> (дата звернення 25.08.2023)

б) основна.

1. Великочий В.С., Дутчак О.І., Шекеринець В.В. Міжнародний туризм: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2015. 254 с
2. Гонтаржевська Л.І. Ринок туристичних послуг в Україні: навч. посібник. Донецьк: Східний видавничий дім, 2018. 180с
3. Горіна Г.О. Світовий ринок туристичних послуг [Текст] : конспект лекцій. ДонНУЕТ. Кривий Ріг, 2016. 110 с.
4. Горіна Г.О. Ринок туристичних послуг: управління розвитком в умовах просторової поляризації: монографія. Кривий Ріг: Черняхівський Д.О., 2016. 305 с.
5. Дехтяр Н. А. Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні: монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021.470 с.
6. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг (геопросторові аспекти). 2-е вид., перероб. та доп. К.: “Альтерпрес”, 2003. 436 с
7. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2017. 153с.
8. Пестушко В. М. Український туризм у контексті глобалізації: сучасний стан і перспективи. Географія та основи економіки. 2015. No 7. С. 257 -265.
9. Ринки туристичних послуг: стан і тенденції розвитку: Монографія. За заг. ред. професора В.Г. Герасименка. Одеса : Астропринт, 2016. 335 с.
10. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму [Текст]: монографія / керівники проекту: В. С. Пазенок, В. К. Федорченко. Київ: Академія, 2013. 368с.
11. Чернишова Т. М. Особливості розвитку агротуристичного продукту Житомирського регіону (на прикладі агросадиби «Поліська хата»). *Географія та туризм*: Наук. зб. наук. КНУ ім. Тараса Шевченка. К., 2019. Вип. 51. С. 45 – 51.
12. Чернишова Т. М. Аналіз туристичних потоків на території Житомирської області. *Туризм: міжнародний досвід та національні пріоритети*: матеріали I Всеукр. наук.-практ. конф., 26 травня 2017р. – Житомир: Вид-во ФОП Євенок О. О., 2017. – С. 151-155.
13. T. Chernyshova, A. Osipchuk, S. Tyshchenko Analysis of the tourist services market in Ukraine: problems and prosperts. *Zeszyty Naukowe WSTiE*, t. 17, nr 1/2020, s. 21-32.

в) додаткова

1. Беспала О.А. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку туристичного ринку в Україні. *Економіка: реалії часу*. 2017. No 6(34). С. 9–17.
2. Каткова Т.І. Статистичний аналіз ринку туристичних послуг України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. 2021. Випуск 30/2021. С. 159-164.

3. Ковальчук С.В., Миколишина В.В. Поняття туристичного ринку та особливості його функціонування. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки.* 2011. №6, Т. 4. С. 60–65.

4. Косар Н. Кузьо Н. Дослідження розвитку туризму в умовах кризи. *Актуальні проблеми економіки.* 2016. №2 (176). С. 115-125.

5. Михайліченко Г. І. Туропереїтинг: підручник. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 304с.

6. Організування туристичної діяльності: навч. посібник / О. Є. Кузьмін та ін. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2015. 352с.

7. Тищенко С.В., Чернишова Т.М. Мутасова С.А. Використання організаційного забезпечення в подієвому туризмі. *Географія та туризм: Наук. зб. наук. КНУ ім. Тараса Шевченка.* 2020. Вип. 59. С. 22 – 29.

8. Терещук О.С. Лисюк Т.В. Ринок туристичних послуг: інновації в екскурсійній і музейній діяльності. *Індустрія туризму й сфера гостинності в Україні та світі: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції з нагоди 80-річчя Волинського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк, 28 жовтня 2020 р.) / відпов. ред. Л. В. Ільїн. Луцьк : ПП Іванюк, 2020. С. 209-213.*

9. Фролова Г.І. Фролова В.Ю. Організаційні засади маркетингових досліджень у сфері туризму. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу.* 2014. №3. С. 52–56.

10. Шамара І. М., Савченко М.Г. Вплив політичної нестабільності на розвиток туризму в країнах Близького Сходу. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм».* 2019 Вип. 10. С.219-226.

Інформаційні ресурси

1. Адміністрація Державної прикордонної служби України. URL: <https://dpsu.gov.ua/> (дата звернення 25.08.2023)

2. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Поліського університету. URL: <http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/> (дата звернення 25.08.2023)

3. Головне управління статистики у м. Києві URL: <http://www.kiev.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.08.2023)

4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 25.08.2023)